

АТЫРДЫАХ ЫЙЫЛ
22 КҮНЭ
ОПТУОРУННЬУК

№ 111

(9489)

КАКЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫБЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Цырантц ыныкык хакуата

A black and white portrait of a young man with dark hair, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a dark tie. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

Kidni yaraхан ырыныга ыгарчалыы ыллардынык бивэр чугаас дьонно-сэргэтэ дэлгээ-оһолго түбөстөрүнө, олохун ордуу сылаллыы көрөр. Kidni олоҕо кини туруктаах буолуута, ичиннээ эрдэхтик көрүүтэ, бастакы учурат, доруобуйатыттан тутулуктаах. Бийиги дойдубутугар баба өттүгүн уонна булччулуулах медицинскэй страховкалаанын олоххо көпүрүйүттэн ыла-дун-сэргэ сойгоох медицинскэй онгону ылыгыта быдан күүүһүрдэ. Республикага булччулуулах страховкалаанын бивир бастакыын үлэжикит компаниялартан биридестэринин "Сахамедстрах" ТСМК ААО буолар. Компания ыраах 90-с сыллартан силэ-мугук тартан, билигин дойду ырынынан кини дуолугар байытын эрдэххэ эмистэтин булан, бивр бастыг үлэжик төрүлтэрэ кубулуйда.

Билгийн Россиян үрдүнэн страховкалааһын бэри көрүнгэ бэрт тэтгэнэхэтиг сайдан иһэр. Страховкалааһын дойду бюджеттар эбиг үп-харчы киллэрэр ханааһын бэлхилтэһин эрэ буолбавка, дын-сэргэ көмүскэллэх буолуутун кытары бэлхилгэ ситгэннэх. Кэлигити кэлгэ страховкалааһын ырыһаһар "тыһаһаах" күрөстэйһи үөскээт бу салаара үлөлөөччи ахсаана күн-түүн элбиги тулар. Аһардас билиһи республикабылгытар страховкалааһын хас да көрүнгүн 50-тан таһса аһас компаниолар уонна атын регионнар филиаллара үлөлнүлэр. Отгон Россияда булгуччулаах уонна көгүл өтүгүн медицинскай страховкалааһыһыта 1000-тан таһса компаниа байыһи өтөгүтүн нэһилиһин-эрэ өһүрөр. Билиһин дойду аналитиктара чутаһааһы сыһта 600-кэ страховой компаниилар хааллаһтара дэһи билгэлнүлэр. Онон, бу балдыһан бэлхилгэр бигэ туруктаах тэрилтэлэр эрэ хаалыһтара.

Ааспыт сыйта республика бипр дьолун үтэлээх "Сахамедстрах" государственнай страховкалыыр медицинскэй компанията 10 сыллаах үбүлүүн бэлэтээбитэ. Уон сый эттэххэ доһон: Компаниян уон сый устата республика страховкалыыр ырыыагар бастыһар ахсааннарыгар илэргэн таһаарыллаахтык үтэлээн кэллэ. "Сахамедстрах" ААО иһинэн үлэтин уолла күнүсүн ситтиһилэрин туһунан компания генеральнай директора Виктор Ишюкентьевич Ааспыт сый кытары ыспэтибит.

таһынаң, быһаччы доруобуйа харыстабыллар ыуох үчүтэй өрүттэри билэриң?

– Будучу тухлаах медицинский страховкалааһын социальный суолталаары өйдүөх тустахпыт. Ол курдук БМС кэригэ босхо медицинский өнөнү төгөрүүгө государство контуруолугар сылдыарып таһынан медицинский өнө хаачыстыбата туспар. Быһынны турутуунан булчу тухлаах медицинский страховкалааһын чэрчигинэн 6 тыһ. страховка дуоһабара түһэриллэн. Бу дуоһабарынан республикара 700 тыһ. тахса киһи хабыллына. Мантан улахан аңара нөһүсөөннө кыамаат араҥата, пенсионердар, дыһ хаһаайкалара, студентар уонна үлэтэ сүөх дьонно.

– Очигтуйгаар агаал полсистаах баяртайх киши босхо медицинскэй өгөөнөө хаач-чылларын таһынтаа зөн-тому ылар быраа-аптаах дуо? Энэти медицинскыггынан хан-на да тэийдэрбэн туһанар бырааптаахсын-дуо?

– Анал илгидэх байдлыглан БМС территориальной программын базовой курсистыгээр юуер эмнэн-төмүнэн баль-ындаа сэтгэр уонна таһытан элгэнэччи дьон хааччыллар бьаралтаахтар. Илгэнэ бидиги компаниябыт илгэнэ үлгүер "Медтур" туристической фирма страховкалаах дьонго чэлчэтиллэх санаторнай-курортнай путевкаларынан хааччыллар таһынан "Сахамедстрах" аптекаһытан чэлчэтиллэх эитэри аһыллыр. Полисуһунан элгэхэ, республика илгэр эрэ буолбакка, РФ атын да регионнарын булгуччулаах медицинский страховкалааһыгга эитер тэрилтэлэригэр эмис туһанылар. Онуң Саха сирин олохтоор ханна да бардар, куруук медицинский олуттон коммуналлэх буолуна.

- Эийн 1999 сүлдлаахха бага өтүнэн медицинский страховкалааһын программатын олоххо килдэрбикэйт, Онон, көнүл өтүнэн страховкалааһын киирэрэйттэн, ирэн-сэртэ доруубуйатын көрүүтэ-истиһэгэ бэрт көдьүүстээх буолла. Оттон ити бул-дугчулаах страховкалааһын уонна бага өтүнэн страховкалааһын туху ураты-лааһаһы?

– Бу көрүн булгуччулаах медпункттай
страховкалааһыастан уратыһынан собутэр
сору сыанага ордук табыаһыах медицин-

сэий өнгөтү огоруу буслар Кыргас нэм
нэгтжэ харчы тэвчэн эмтэнэххэ сөн.

– Соторутаптары Влүгүсүзү улуунугар командировкара сырыттахтына Медицина национальнай хэтиин үрдүк квалификациялаах быраастара, ол иһинер нейрхирург, иммунолог курдук сэдэх идэлээх эмчиттэр калаларын туһунан истигбитим. Мин бэлэрбинэн манна "Сахамедстрах" быачагы сыйланнаах.

– Бидний компанийг СР Правитель-
ствота туруурбүт англ соруудын олох
күлээр саялан кизг далайишаах тэр-
ээфиннэри ылар. Чуолан тыа сирин
олохтоохторугар сыһыаннаан Бу саас На-
циональн медина киевн үрдүк кыла-
стаах змычтэрэ Таватта, Нам, Мэнэ-
Хангалас, Сунтаар улдуустарыгар баран
каллылэр. Барыта 6 тын тахса кизмис
медиринскэй киев огурудулар. Биритхэр
састаабыгар невропатолог, пульмонолог,
кардиолог, хирург-травматолог уонна да атын
змейтэр сырыттылар. Сырыт түмүгүн
230 ыарыа быһаарыстына. 230 ор салтыа
Медирина кинизтэр кэлэ змэитэр буолду-
лар. Онон маньык тэрээфиннэр тыа сирин
намыллынычтэр олус кудуустуктэр. Бу
үп-харчы кырыымачыгар кыһылсонино
кыамаг араната, кырдыаастар, инбэлэ-
тэр, окулор үтүс үбү талон туран куоракка
калан көрдөрөллөр ыарахаттардаах. Онон
маньык киев сыллар быраастар биритхэр-
дэлэрэ экономическай да оттугун ылан
көрдөхкө олус барыстаах. Инникитин
дарыи маньык үдүн салтыр саналаах-
тар.

– Бишгийн республикада 50-тан тахса араас страховоной компаниялар, араас филиаллар үлэшилдэр. Онод, страховкадааһын ырыһынагарт “тывинаах” күрөстэһин үөскээтэ. Эл эрээр күрөстэһин, конкуренция баар буолдаһына сайдыы тэтиһээхтүк барар диилэр. Эһиги бишгийн “Стерх” уонна “Воско” страховоной компаниялары кытары үлэлхэн эрэгийт.

– Вилдэнг Россияга, страховкаалаагын
хэрэгнэлэг олус эрхэм хэрэгсэлтэй сайдан нлэр.
Хүрээтэһин баар буолан дэнтэгэ суул. Олон
бэллэнг, слоктоох компаниаалар, багы биир-
гэ түмээн үлдэллэр санаалаахпыт. Холбоур,
уулустарга баар филиалаларыгьтар ба тий-
лэж юуһи бөөр мээстэж күлээн, хас да күү-

бары бишрэд өлсрөн тахсар кыяхатина. Баайы-дуулу страховкалааччылар "Стерх" "Воско" онгтунэн туһаныхтар. Оттон биһиги бултуу-сулаах уонна көнүл өттүгүнэ страховкалааһынга сүүн сырыбытын ууруохпут. Мин санаахтар, бары бишрэд түмөсөн салгыты манньык үлэстэтэххитинэ үгүс үбү-харчыны тусударство хаалына-тылар ииллэриэ этибит. Холобуур, биһиги республикада страховкалааһын ырыана-гар атын регионнар филиаллара үлэстэт-лэр. Онон үгүс үп-харчы республика иһигэр хаалбакка таска таһаарыллар.

– “Сахаледстрах” Дэлхийн Восток регионутар бичир тарбааха баттанар страхо-
вой компаниилар истэрингэр сыдлар. Ком-
паниилар 2004 уонна 2005 сыллартар “Кемус
саламандар” дигэн страхововой тэрлээтэлэр
тэсн арды-сыртаттар ыттыллар Бүтүн Рос-
сиятаагы күрөхтэрингэр кыттан “Бастыг
региональный компания” дигэн номинация
хаһааһыһынан буолубта. Бу үрдүк сыла-
был үтүс ирдэбиллэр эрээтэр. Онон, “Саха-
медстрах” иһиниһгэ түүһхэ сылтартыг?

– Бийигт кэлэр өгүүлэр ыгыгхайтах үлэбит-хамнасыгт үгүс Чугастаагы сый-ларга Россия уон бастакы страховоной ком-панийаларын истэригэр кэлэр баа санаа-лаахпыт. Маны өгүһөр туһуттан араас хабаннаах кэпсэ далааһыннаах үлэлэри ыгыгхайпыт. Дойду Президент Владимир Путин РФ Дорубуна харыстабылын уонна Социальный сайдыыга министристволарын кинигэр туруорбут сорукастарын ыч-чыттык бийигт эмиз үлэһир быһааннаах-пыт. Чуолаан медицинакый үлэһиттэри үөрөтүгэ, квалификацияларын үрдүтүгэ сүрүн болгособутун ууруохтут. Итинэн тыа сирдэринэн кэрийэ сыдьан медицин-скэй көмөнү өгөрүү буолуога. Уһаа мин-тот курдук, манньк практиканы номнуо саалаатыбыт.

– Виктор Иннокентьевич, мэсээнтүт
нһин баһыһба. Үлэритүгэр үрдүк си-
тиһиһлэри баһараһың.

Аннуса АКИМОВА.

Хартамскада: "Сахалинедстрах" ГСМК
ААО генеральный директора В.И.Аннен-
терев

Байылыг дыйл буолан, дьон-сэргэ сэр аһал араа көрүгүн кыайа тутта. Дьахталлар биеэтин иосоталар биедирөөн дьадыни юмүрэллэр, хаттаралы, мөөк нөөрүгү куулунан адалаллар. Магныһаапта саахар атыһа өр турбат үлүтэрэ, кэсэлини сүмүк барыта сир аһын түһунан Кыайлардьын-кыайбаттын бары талар тахсан, самаан сайын бу үгүс бөлүөттөн сомоон санна ларын сыттылар. Билитин арыый уоскуйа быһыаатын ын буолла, оттон сотору аны оттонго бука бары түһүөстөр түрдүр. Айылга барахсан бу маанытаа аһын эмэс балаччаны ууһан сытыларар быһыылаах.

Мэргэслэр сүлдэн дийнтэй нийтлэгшсэнтэйм бэрэ да мэтлэахтар. Нэһилжэ дьаһалтатын сөөрлөлөй Марфа Гаврильевна Николаева мэлээмтэ бу тула кэсэстэй баран ыал булуһун өгөйөн көрөөчтү буолдум. Николаевтар бьойыны хаһаастарын урууку дьылларга тийибэт дьээн биллэхэллэр. Ол эхсэри сөөдөр үлэ

манна ууруллан сытар эбит. Барыһыһаалаан, араас иһизээ уура сатаан баран лаахтаах биздэрэлэри күүлэрэн булуустарытар уурбуттар. Быйыл юниһлар 20 кг дьадын барыһаһаахха хаһааммытар 10 кг сугун таһылан турар. 20-чэ кг хаттарас баар, уу таһылан 60-тан тахса кг жоонһоруну барыһаһаабыттар. Маны барыһын атыһаабааха бэйэлэрэ да "сөт оһорор" быһаһаахтар. Тая малын сизирин доннорутар-сэрэлэригэр көһүн ынан иддээххэрэ уонна битэмөөһүнээх сир аһын сизигуһаһаахтара буолулар. Кыһаһын охтуулаах сымалаах эти кылга сайыһа санатар барыһаһаа ууруллара туохха да төһүөһээт.

ОЖИРКОВА.

"ХАННА ПОЧТА СУОХ ДА, ОННО ГОСУДАРСТВО ҮЛЭЛЭЭБЭТ"

Субу курдук этииттэн Чурапчы почтамын начальнига Т.А.Афанасьева үлэтин туһунан кэпсээнин сабалаата.

2000 сыл санатыгар правительство иннигэр почтовой сибээс үлэтин-хамнаһын, турутуу ырытыы түмүтэр ханнык да динамика суох дьин почтага реструктуризация былаана ыһааһылан улахан концессия программата оһоһуллубута. "Почта России" – федеральный государственный унитарный предприятие быһааһынан 2003 сыл олунуу 13 күнүтэр регистрациламмыта. 2003 сыл ахсынны 1 күнүттэн Россия үрдүнэн почтовой сибээс маа-саа, бас билэһэ кинигэ бөрүлэбэтэ. Бас ыйын 1 күнүттэн Саха Республикаһыт Федеральнай почтовой сибээһин управлениета "Почта России" састабыгар киирэриллибэтэ. Реструктуризация бастаах түһүмэр бүтэн, 2006 сыл от ыйын саратыгар Москва куоракка Россия үрдүнэн почтовой сибээс почтамын начальниктарын 1500 киһили түмэн почта инники сайдыытын ырытар дүүүлүһүн буолан ааста. Саха сириттэн управление директора Михеев Геннадий Степанович сайааҕачылаах Дьокуускай, Чурапчы, Майа, Булгу, Мирный, Нерюнги почтамнарын начальниктара баран кыттыһы ыһылар. Биһиги улуус-путуттан Чурапчы почтамын начальнига Т.А.Афанасьева сырытта. Кинигиттэн туох сонунуулаах, сана быһааһаах кэбикти туһунан кэпсириттэр көрдөстүбүт.

– Татьяна Алексеевна, мунууах туһунан кыстаах сүрдүт эрэ.

– Мунууах кэпсириттэр элбэх этииттэр, дакылааттар, кэпсириттэр буолулар. Ону таһынан үлэ сана көрүтүрүн олук-хо күүрүмүт үрдүк уонна элбэх барыһы киирбиттэр почтамнар ситиһилэ-

рин биһигиннэрдилэр, санаа атаастастылар. Дахылаахка почтовой сибээс нэһилиһиннэни кытары сибээсэстэхтик үлэтир тэрилтэлэртэн Россияга биэр улахан күүсэстэх компания буолары ситиһилэ, "Почта России" күнэ баар буолуута ахтылыһа. "Ханна почта суох да, онно государство үлэлээбэт" дьин өйдөбүл тула кэпсириттэн буолла.

– Реструктуризация түмүтэр туох уларыһылар буолбуттарай?

– Биһигин Чурапчы почтама Томпо, Тэатта, Чурапчы улуустарын почтамын сибээһин илээн-салайан эспириттэстэхтик үлэтин олорор. 39 сибээс отделениелаах, 1 почтамт, 200-чөө үлэһиттээх. 2006 сыл 5-с ыйынан үлэтин быһаанын толорон олорор. Сибээс үлэтигэр элбэх ирдэһилэр уларыһылар киирэр туралар. Биэр улахан уларыһы үлэ режимтэр барда. Түмүтэр почта үлэһиттэ бу уларыһыларга сөн түбөһүннэрэн үс төгүл нагруккалаах үлэһит кэллэ дьин бөлөһтөхкө наада.

– Үлэ режимтэр буолбут уларыһылар тустарынан сибээһи кэпсириттэр буолулар.

– Сибээс отделениеларын почтамнар клиентскэй саалаларын үлэһитин режимин туһунан ФГУП "Почта России" 65 №-дээх олунуу ый 21 күнүсүтү бирикээһиттэр олорорун муус устар 1 күнүттэн сана үлэ режимтэр киирэн сааламмыта. Ол курдук нэһилиһиттэргэ почта үлэтин режим сарсыарда 7 ч.-11ч. дьэри, 16ч.-20ч. дьэри, өрөбүлэ – баскыһааһына, бөдүрүһүннэ, улуус кэһингэр үлэ чааһа сарсыарда 04 кээһэ 21 ч. дьэри,

эбиктэ, өрөбүлэ суох олохтоммута. Кылаас кэм иһигэр нэһилиһиттэртэн, дьаһал-талартан сана режим табылаһа суоһун туһунан элбэх ыһыһылар, хатайыст-аалар киирбиттэрин түмүтэр "Россия почтата" кээкэ уларыһылар киир-дэ.

Генеральнай директор И.А.Сыров 284 №-дээх бас ыйын 19 күнүсүтү бирикээһиттэр олорорун сибээс отделениелара ыһаастарга арахан үлэһиттэр Чурапчы почтамын үрдүнэн нормативка сөн түбөһүннэрэн 4 – үһүс, 22 – төрдүс, 13 – бөһүс кылаастаах сибээс отделениелара бааллар.

Дьаһалта контуоратыгар үлэһиттэр почта отделениелара 5-с кылааска киир-саллар уонна дьаһалта үлэтин режимин үлэһиттэргэ уларыһылар. Почтамт клиентскэй зала 2-с кылаастан 3-с кылааска киирүүлэн үлэтин режим сарсыарда 9 чаастан кээһэ 20 ч. дьэри эбиктэ суох, өрөбүлэ – баскыһааһына буолла.

– Үлэһиттэр туох эбиктэ сана өгөлөр киирбиттэр?

– Бүтүгүн күнүтэ маанык сана өгөлөр киирбиттэр: корпоративнай клиентскэй кэпсириттэн, государственнай рассылкалар, экспресс почта, кибер-денни дьин программалар, хас биэрбит сибээс отделениеларыт ПИД – почтага кэһин интернеттэн туһаны, компью-теризация, электроннай почта ода.

– Уларыһыларын сибээстэн үлэһитт ахсаана элбээтэ дуу, төттөрүтү ачсата дуу?

– Биһиги почтамыт үс улууһу көрөн-истэн, салайан олорорунан эбиктэ шаттар көрүлүбүттэр, олгон биһиккэ холбоһупт улуустарга "сокращениелар" буолулаабыттар. Биһиги этиэхкэ на-буолулаабыттар. Биһиги этиэхкэ на-ада, үлэһиттэргэ ирдэһит олус үрдээтэ. Хас биэрбит үлэһит сыһын аайы аттес-тация барар, отделениеларга "контурол-лэһит" дьин докумуон оһоһуллар. Эрдэ эспиритт курдук, почта үлэһиттэ бу ула-рыһыларын сибээстэн үс төгүл на-груккалаах үлэһит кэллэ.

– Инновацион өссө туох былаан баа-рыт?

– Инновацион бу ыһыһыт сана көрүтүр олук киирбиттэр, хаачы-стылаахтык оһоһуллаларыт үлэ-лэһиттэстэхтик. Үлэһиттэргэ специал-сага стипендия буолуу дьэри киир-тээх, этиһиан корпоративнай стилиһин почтамнары тупсаран биһиги оһоһул-оһаах.

Уонсайынан биһиги ыһыт үлэһит, инновацион быһааныр почтага оһоһул-лар өгөлөр нэһилиһиннэри табылаһаа, наадалаах, хаачыстылаах буола-ларын ситиһилэ туһаайылар. Бу биһиги биэр сүрүн сыалыт, соруктут буолар.

Почтамын сибээс күнүтэ күн аайы со-циальной суолтата улаатан иһэр, тэри-тэ финансовай турута тупсууттар элбэх үлэ ыһыһылар. Эрдэ почта сүтэр куттала үөскээбит эбит буоларына, биһиги ин-новацион үлэ да, территория да өттүнэн тэһилэр сыллаах үлэ быһаанылар.

В.БЕРЕЗКИНА.

Командировка

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭРИНГ МАХТАЛЛАРЫНАН ӨРҮҮ ТУҢАНА ТУР!

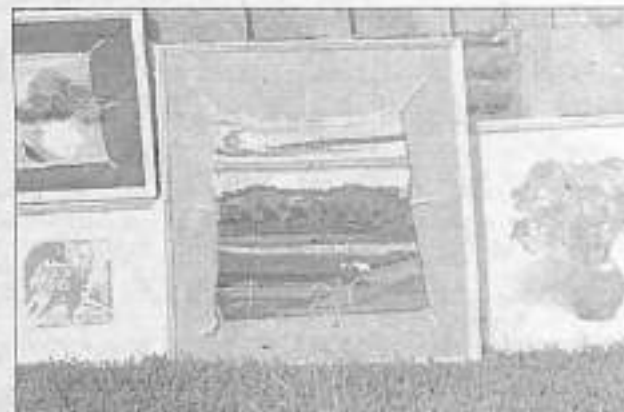
Чурапчы сирэ-уота уус тарбахтаахтарынан, уран илэһиттэринэн дэлэһинэ ыраахка биллэр. Ханнык да нэһилиһкэ тийэ – уран дьоммут мэлдьи баар буолаллар, онон Мырылаа тийэстэ да уус киниги булан биэрэллэриттэр көрдөспүһэр өр буолбакка уруһуй, уһаны бары хайыскаларын баһылаабыт биэр дойдулаахтын Петр Петрович Соловьев ыйын биэрэн, кини дьэ кэргэни, үлэтин-хамнаһын кытта билсэн кэллэн.

Удьурбайтан оһоһугун бэйэтэ ахсыт араас быһы-лаах быһахтарынан хаһан, оһуордаан баран нэһилэ-устата эппилкэр ууран сытылар эбит, ол кэһэ ба-лык, эбэтэр алаады ыһаарыламмат ырыгынан оһууохтаан дьин сахалыы тыһы, сым-сымары иһэрор. Ыаммытын үүккэ кытта уга сылдыһытын туһунан кэпсир. Удьурбай үүтү оборон, үүт нэдь-гэй буолан көрөн хаалар үһү. Бу сыһаалаах маты-рыһааллары харчыга көрдүүлэрин Петр Петрович биэрбэт. "Балэх быһыһынан биэрэхкэ сөн. Удь-урбайы кини алдытан ылар, онон атыһа биэрэхкэ нэстэбиллээх буолуон сөн. Ол оннугар манньк оһоһук буолан бэйэбэр сылдыһытара ордук", – дь-эн этэр. Удьурбайы иһэрбиди онорор. Оһоһук оһоһук курдук табыллар, табыллыбат күннээх эбит. "Иһини киирдэһин, барыта табыллыһааһа маста-рыскайбар түһүнэри үлэһиттэн кэргэни баран сытылаан аһалар түгэһнэрэ кытта бааллар", – дьин күлэр.

Маастар биэр тартаран уонна табылаан онорор-саа маһа. Күн бүтүн 69-һу онорбут. Дьон аныгы саа маһа кыраһамай буоларын ордороллор, онон Петр Петровичка аһалан уустаан-мандардаан онорон би-рэрбиттэр көрдөһөллөр. Бу дьыалатыгар кини эһиктэ би-р да солкубайы ылабат. "Саа маһыгар харчы ыла-айаһын. Ол оннугар этинэн, арыһан ыл", – дьин Сун-таар улууһун биэр ытык ууһа сүбэлээбитин кэс тыл-гынан илдьэ сыллар.

Биһигин Петр Петрович "Симэх" галерея са-кааһынан хатыһынан иһэн онорбут "Байанай", "Ыһыах", "Сир симэхтэрэ" дьин анал теманан мата-арчактарынан санаттан онорууга үлэлээр. "Сыра бөрөн онорбут үлэлэриин урут биэртэлээн ка-бинетин мөһүлүн турабын. Биэрэн баран санаатах-

пына оһоһуктарын торонһут оһолорум курдук эбит-тэр, кини харыһылар, ахтар. Онон хаартыскаатан көрөмүт чолүгөр түһэрбэргэ эһиктэ сакаас ыһык", – дьин маастар сэлэһир.

Петр Петрович Сунтаар улууһун кыһын кэргэн-ылан, кэрэ айылдылаах, дьоһун дьоммох Мырыла-сириттэр олохсуйбуттара ырааһыт. Светлана Дьог-риевна орто оһуолара математика учууталынан үлэһит. Соловьевтар биһе орлоохтор. Улахан уол Дима быйыл 11 кылааска үөрэнэр. Аһатын туһаһын хатаран черчениэр, уруһуйга талааннаах. Кэлбит киниги кытта кэпсириттэн-иһиртэн бэрт эйгэс кини. Ре-спубликага бу хайыскаларга хаста да мистэһиһит. Улууска ыһыһыт "Уолан Бэрт" конкурска кы-айыһааһынан ааттаммыт. Иккис өр, ыал суос-сортотх, мааны кыһа Ньургуйаана 7 кылааска кии-рэрэ бөлөһүнэр, бөлөһиттэ үлэһит, кыһынан сэл-лэһинэ бааһа сылдыар. Иккис уол Гоша – быйыл 5 кылаас үөрэнэччитэ буолар, кини батиска үлэһи-рин ордорор. Ыал кыралара Петя 5, Миша 4 сааста-ахтар. 11 эрэ ый араастаах буоланнар, иһирэ курдук эрбэй-сарбэй улаатан эрэллэр.

Петр Петрович үлэтин быһаана өссө да кээт. Сай-ыһын өр сылларга өр үлэ, сыһылаһыт лаарыгар уһуһан үлэһитт учууталын, мин аһыһын Василий Митрофанович Жиркову байэм истэрбэр олус күндүтүк санаан ахтыһыһытан сиртэрэн киниги эһиктэ үөрэнэччитлэрэ бу курдук иһиттик, иститтик санаан убаастыһа, ыһыһыты сырыһыһылар дьин баа-санааһын этэһин.

Оксана ЖИРКОВА.

Хаартыскаларга: 1. П.П.Соловьев дьэ кэргэни-лэ. 2. Удьурбайтан оһоһуктара. 3. Дьэ кэргэн бүтүгүн үлэлэрэ.

Петр Петрович киниги бары өттүнэн уһуһар, сэд-дэх маастарыһыта үөрэтэр Новосибирскайдаагы педагогической институт художественной-графиче-ской факультетын бүтүрбүт. 1995 сыллаахха "СР ма-астар-педагогун" аатын ыһыт. 2003 сылтан норуот маастарын быһыһынан биллэр. 1990 сылтан күн бүтүннэһингэ дьэри Соловьев орто оһуолатыгар үлэ уруогун учууталынан таһаарылаахтын үлэһин сылдыар. Мас, муос, көмүс оһоһуктары бэйэтэ онор-рун таһынан орлору уһуһар. Петр Петрович үөрэнэ-эччилэриттэн Василий Попов Чурапчыга мэтээллэри кутан онорор биэр сэдэх илэһээх специали-ст быһыһынан биллэр. Иван Николоев Дьокуускай ку-оракка Президент В.А. Штыров сакаастарыт үлэ-лэһэр эһиктэ биэр тарбахка баттанар көмүсчүт. Иван Макаров Мырылаа олорор, көмүс ууһа буолла. "Үөрэнэччилэрин үкүсүлэрэ көмүскэ үлэһиттэр", – дьин Петр Петрович.

Учуутал кыра кылаас орлорун аан бастаан туой-га дьарыктаан саһалыт эбит. "Хайа баһарар өр пла-стилинныһын сөбүлүүр. Туойу иһитэн өр тарбага, өйө-санаата сайдар, атын үлэр уһулларга олук буо-лар", – дьин этэр. Туой биһиги сирбиттэр ыһылаа сыһаат, онон Петр Петровичтэр бу сэдэх матырыһааһы үс сыл көрөһөн Болтонго Пуучча үрүрүн таһыгар 1,5 метри хаһан булбут. Булуһуһугун биэр прищеби то-лору тийэһин аһалыт. Маастар этэһинэн, ити сиргэ туой саһаһа элбэх. "Халлаан өгүн курдук көрөһөн сытарын көрөн үөрүү бэргэ буолуһупт. Итиһынан ту-ойтан үчүгэй иһит сии-биир таһыһат. Алебастры эһиктэ кутан суһэллэрдэри эһиктэ онорорго үчүгэй уон-на, эспиритт курдук, уруокка оһолорго араас фигура-лары онотторон дьарыктыһыһын. Кинилэр оһоһукта-ра кырааскаламаттар. Туойга глаер дьэри анал кы-рааска барсар. Мизэх оһоһугу да суох. Дьокуускайга туой маастара Шаронов Николай Николаевич бэйэтэ онорбут оһоһун көрүөһүн баһарыһа", – дьин.

Петр Петрович удьурбайтан оһоһуктара улахан болгонтоһу тардаллар. Маастар күһүн, балаһын ыйын санатыгар, бу матырыһааһы булан аһалар эбит. Бүтүн кини коллекциялар удьурбайтан айылды-ан чолчу формата суох саха иһитин арааһа баар.

